

Sygn. akt XXIII Ga 388/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Skalska
Sędziowie:	SO Anna Gałas SO Bolesław Wadowski
Protokolant:	Wiktoria Rybczyńska

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2021 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej (...) (...) w W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie

z dnia 16 października 2015 roku, sygn. akt IX GC 2476/13

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie od dnia 15 stycznia 2015 roku i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy w Warszawie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Anna Gałas	Monika Skalska	Bolesław Wadowski
------------	----------------	-------------------

Sygn. Akt XXIII Ga 388/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości oraz stosownie do wyniku sprawy orzekł o kosztach postępowania.

Apelację od tego wyroku złożyła pozwana spółka i zaskarżyła go w całości. Sądowi I instancji zarzuciła naruszenie:

- 1) art. 174§1 pkt 2 kpc poprzez brak zawieszenia postępowania w sytuacji, gdy na dzień posiedzenia sądu, nikt w spółce nie pełnił funkcji członka zarządu;
- 2) art. 233 kpc poprzez ustalenie wysokości szkody w oparciu o dokumenty prywatne powoda przy jednoczesnym oddaleniu wniosku dowodowego z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej dla ustalenia tej okoliczności;
- 3) art. 217 §3 w zw. z art. 227 kpc poprzez oddalenie wniosków dowodowych ze świadków, podczas gdy świadkowie mieli wiedzę na fakty istotne dla rozpoznania sprawy;
- 4) art. 434 kc poprzez jego niezastosowanie.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości, względnie - o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja musiała prowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku i zniesienia postępowania, z powodu jego nieważności. Żaden z zarzutów apelacji nie podlegał badaniu wobec tego, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa.

Stosownie do art. 378 § 1 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, bierze jednak pod uwagę z urzędu nieważność postępowania. Z unormowania tego wynika, że skarżący nie musi takiego zarzutu podnosić, a gdy zwróci uwagę w apelacji na tej rangi uchybienie, to nie jest nawet zobowiązany wykazywać czy i jaki wpływ wywarło ono na wynik sprawy, gdyż nie ma to znaczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OCNC 1998, Nr 5, poz. 81 i z dnia 22 maja 1997 r., II CKN 70/97 niepublikowany). Wobec powyższego, mimo że zarzut nieważności postępowania nie został w apelacji wprost sformułowany, Sąd drugiej instancji rozważał tę kwestię z urzędu.

Zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela handlowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany. Ze względu na regulacje zawarte w procedurze cywilnej, oparte na założeniu, że czynności procesowe winny wykonywać osoby uprawnione do działania w imieniu osoby prawnej (art. 67 § 1 k.p.c.) i powiązaniu możliwości korzystania przez osobę prawną ze zdolności procesowej z posiadaniem organu uprawnionego do działania w jej imieniu – wykluczona została dopuszczalność występowania w postępowaniu sądowym osoby prawnej, która nie ma umocowanego do działania za nią organu. Przepis art. 67 § 1 k.p.c. nawiązuje do unormowania z art. 38 k.c., wedle którego osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i opartym na nim statucie. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością organem reprezentującym spółkę (art. 201 § 1 k.s.h.) jest zarząd. Ustawodawca wykluczył wręcz dopuszczalność postępowania z udziałem osoby prawnej, która nie ma umocowanego do działania za nią organu.

W rozpoznawanej sprawie z odpisu KRS pozwanej spółki (k. 622; wpis nr 13) jednoznacznie wynika, że dnia 15 maja 2015r. ujawniono w rejestrze informację, że pozwana nie posiada żadnego członka zarządu. Należy podkreślić, że sam wpis (czy wykreślenie wpisu) nie decyduje, czy ktoś jest czy nie jest członkiem zarządu, bowiem status prawny członka zarządu spółki określają umowa spółki i przepisy art. 201-211 k.s.h. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lipca 2005 r., V CK 839/04 (LEX nr 536022) oraz z dnia 4 września 2012 r., I UK 137/12 (LEX nr 1274954) stwierdził, że z mocy art. 201 § 4 k.s.h. członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest powoływany i odwoływany uchwałą wspólników. Oznacza to, że takie powołanie jest skuteczne w stosunkach wewnętrznych spółki, a wpis zmian w składzie osobowym zarządu w rejestrze sądowym ma tylko charakter deklaratoryjny. Domniemywa się, że wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym jest prawdziwy, lecz jest to domniemanie wzruszalne. Ustanowione jest ono dla ochrony osób trzecich (kontrahentów spółki). Istotne znaczenie dla reprezentacji spółki ma zatem uzyskanie/

wykreślenie statusu członka zarządu zgodnie z regulacją zawartą w umowie spółki oraz przepisami art. 201-211 k.s.h. (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 września 2008 r., I OSK 333/08, LEX nr 516805). \

Dostrzegając, że z punktu widzenia nieważności z art. 379 pkt 2 k.p.c. istotny jest stan rzeczywisty, a o pełnieniu funkcji członka zarządu nie przesądza sam wpis widniejący w Krajowym Rejestrze Sądowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2010 r., I CSK 272/09, LEX nr 583724), Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że miały miejsce braki w organie spółki, powodujące nieważność postępowania. Stwierdzone braki w organie spółki nie znajdują bowiem swojego uzasadnienia jedynie w treści rejestru sądowego, ale w rzeczywistym stanie rzeczy. Powołany postanowieniem z dnia 16 marca 2016r. kurator Ł. W. złożył nawet wniosek o rozwiązanie spółki, gdyż jedyny wspólnik utracił zainteresowanie bytem spółki i nie powołał członka zarządu spółki. W każdym jednak razie od dnia 5 stycznia 2015r. nie było możliwe procedowanie w sprawie, choć Sąd Rejonowy wiedział o rezygnacji jedynego członka zarządu dopiero w marcu 2015r. (k.464). Niemniej – jak wskazano wyżej, wpis zmian w rejestrze w zakresie składu zarządu ma charakter deklaratoryjny, a zatem nie decyduje data ujawnienia zmiany w rejestrze (maj 2015), czy data poinformowania sądu o zmianie (marzec 2015), a data złożenia oświadczenia woli o rezygnacji z funkcji członka zarządu. Z akt sprawy jednoznacznie wynika, że oświadczenie w tym przedmiocie jedyny członek zarządu złożył 15 stycznia 2015r. i ta data wyznacza granicę ważności postępowania w sprawie.

Tymczasem Sąd I instancji, z zupełnie niezrozumiałych przyczyn, prowadził postępowanie w sprawie całkowicie ignorując informację o brakach w składzie organu pozwanej spółki – m.in. dnia 14 października 2015r. odbyła się rozprawa, gdzie wydano postanowienia dowodowe (k.485), a dnia 16 października 2015r. wydano wyrok w sprawie (k.490). Podjęte przez Sąd Okręgowy próby doprowadzenia do powołania zarządu (poprzez ustanowienie kuratora powołanego do tego celu)) nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Ostatecznie – do chwili wydania wyroku przez Sąd Okręgowy, pozwana spółka nie posiada ani jednego reprezentanta. Powoduje to nieważność postępowania – art. 379 pkt 2 kpc w zw. z art. 67§1 kpc. Jak bowiem wskazuje się w orzecznictwie – braki w składzie organu nieusunięte należycie w trybie art. 70§1 kpc powodują skutek w postaci nieważności postępowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 kwietnia 2016r., III AUa 1937/15 oraz z 8 kwietnia 2016r., 1821/15). Nie ma również znaczenia, że w sprawie działał kurator, czy pełnomocnik (tak: wyrok SN z 7 listopada 2006r. w sprawie I CSK 224/06), a sanowanie braku organu w inny sposób niż z art. 70 kpc jest niemożliwe (por. wyr. SA w Szczecinie z 30 czerwca 2014r., I ACa 268/14). Powyższe judykaty wprost prowadzą do wniosku, że zaskarżony wyrok w ogóle nie powinien być zostać wydany, a Sąd I instancji był obowiązany do podjęcia czynności mających na celu przywrócenie składu w organie pozwanego.

Ponieważ jednak Sąd Rejonowy tego nie uczynił, konieczne było nie tylko uchylenie zaskarżonego wyroku, ale i zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością. Zgodnie bowiem z art. 386§ 2 kpc, w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Z tych względów, ponieważ od dnia 15 stycznia 2015r. nie istnieje skład organu pozwanej spółki, należało orzec jak w sentencji. Jednocześnie o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 kpc, zgodnie z treścią którego sąd drugiej instancji, uchylając zaskarżone orzeczenie i przekazując sprawę sądowi pierwszej instancji do rozpoznania, pozostawia temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Na mocy powołanych przepisów, Sąd Okręgowy orzekł jak na wstępie.

Anna Gałas Monika Skalska Bolesław Wadowski